

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **D. ALEXANDRESCO****ABONAMENTUL**

Pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘTI

11 — Strada Artei — 11

In dosul Palatului Justiției

Tabla de materii pe anul trecut ce va avea să apară, nu se va trimite de cât numai acelor abonați cari se vor găsi la corent cu plata.

SUMAR:

Revista 1904;

Uniforma avocaților de d-l D. N. Comșa.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:Tribunalul Dorohoi: *Aglae Vameșu cu Ion Th. Vameșu*, cu o Observație de d-l D. Alexandresco.

Revistei «Curierul Judiciar» cu ocazia anului nou de d-l I. C. Apostol.

Informații. — Bibliografie.

1 IANUARIE 1904

Un obicei constant voește ca, cu ocazia fie-cărui an nou, să înscrim în fruntea diarului câte-va rânduri menite a arăta activitatea noastră pe anul expirat.

Ne conformăm și de astă dată acestui obicei.

Curierul Judiciar, această revistă la început modestă, a făcut progrese netăgăduite (*). Astăzi intrăm în al trei-spre-decelea an al existenței noastre, al cincelea de sub noua Direcțiune a profesorului și juriconsultului de la Iași, ale căruia judicioase și mult apreciate critici și monografii au îmbogățit în mod considerabil și în anul acesta coloanele diarului nostru.

În jurul acestui juriconsult, a cărui autoritate nu se mai discută, fiind-că operele și părerile lui au trecut de mult hotarul, s'au grupat o pleiadă de tineri, cari fac onoare științei dreptului.

Este adevărat că, la finele acestui an, am pierdut pentru moment pe unul din cei mai marcați colaboratori ai noștri: pe primul nostru redactor, d-l I. N. Cesărescu, care din timp în timp va

(*) În cursul anului 1903, ce a luat sfârșit, s'au publicat în Curierul Judiciar, 190 articole, dintre cari 88 ca adnotații la diferite hotăriri; 66 hotăriri ale Înaltei Curți de casație și justiție; 53 ale Curților de apel; 72 ale Tribunalelor; 46 ale Judecătorilor de Ocoale; 11 ale diferitelor Curți și Tribunale străine, și alte mici cronici, note și informațiuni.

continua totuși a ne da și în viitor preciosul său concurs, el încetând numai din cauza numeroaselor sale ocupații, de a mai face de o cam dată parte din comitetul de redacție.

Dar dacă ne am despărțit cu regret de acest apreciat colaborator, am dobândit în schimb pe d-l I. Tanoviceanu, savantul criminalist al facultății juridice din București, care, pentru onoarea facultății din Iași, tot acolo și-a făcut primele sale arme.

Am dobândit de asemenea pe magistratul ieșan, d-l Vespasian Erbiceanu, ale cărui scrieri au fost de mult apreciate la justa lor valoare de oamenii competenți.

Iași, acest oraș frumos, părăsit și de toți uitat, a fost, trebuie s'o recunoaștem, tot-dea-una un centru cultural.

Acolo, în timpuri grele, a apărut pentru prima oară o revistă literară: Convorbirile literare; acolo s'a scris în mod magistral Istoria Românilor de profesorul Xenopol; acolo s'au scris primile comentarii ale Codului civil de profesorul Alexandresco; de acolo ne au venit cei mai buni profesori universitari pe care-i are și i-a avut facultatea din București:

D-nii Tanoviceanu, Stelian, Tocilescu, Basilescu, Șendrea, Mârzescu, etc., etc.

De acolo ne a venit în mare parte lumina; de acolo au plecat ideea Unirei și multe alte idei mari, care ne au condus la starea de astăzi.

Vorbind de colaboratorii, pe cari îi datorim în special Iașilor, nu ne am putut opri de la această mică și involuntară digresiune, pe care cetitorii noștri ne-o vor ierta.

Pe lângă colaboratorii din Iași, mai sunt și alți tineri cari, mai cu samă în anul acesta, s'au distins. Ast-fel sunt, de exemplu: d-nii Toneanu, Comșa, Nenoveanu, Scriban, Dan, Chirculescu, etc. Toți și-au făcut datoria.

O hotărîre mai înportantă mai nici odată nu a eșit neadnotată. Observațiile, de multe ori critice, care atrag atenția cetitorilor asupra unui punct

de drept decis de o instanță judecătorească, sunt, toată lumea o recunoaște, de mare folos, și multe hotărâri relativ importante, care apar fără a fi censurate de doctrină, sunt adesea-orî nebăgate în seamă. De aceea vom urma și în viitor aceeași cale.

Constatăm cu plăcere că numărul cetitorilor noștri s'a mărit în mod considerabil. Sacrificiile noastre sunt însă enorme, și prea puțini sunt acei cari o recunosc. Pentru a complecta și perfecționa opera începută, avem nevoie de concursul nu numai moral, dar și material a fiecăruia, mic și mare.

Nu ne plângem, și chiar dacă ne am plânge la ce ar servi?...

Dorim însă o îmbunătățire, pe care fie-care o simte și care e pe buzele tuturor: Munca fiecăruia trebuie să fie resplătită. Să sperăm în timpuri mai bune.

Speranța, acest dar dumnezeesc al cutiei Pandorei ne îmbărbătează la muncă și ne dice: Înainte!

Și cu aceste cuvinte, care pleacă din adîncul inimei noastre, luându-ne rămas bun de la cetitorii noștri, le urăm un an mai fericite de cât acel care a dispărut pentru vecinicie în neant.

Redacțiunea

Uniforma avocaților

Pe lângă cestiunile de doctrină, jurisprudență și cele economice, socotim că ziarul *Curierul Judiciar*, care are printre cetitorii săi mai mulți avocați, trebuie să se ocupe și de cestiunile privitoare la Corpul avocaților. În numerile viitoare vom vorbi despre biroul de consultațiuni gratuite, înființat de noul consiliu de disciplină conform art. 50 al regulamentului corpului avocaților din 8 Ianuarie 1889 și despre cestia samsarilor de procese, această pată a moravurilor noastre.

De o cam dată să vorbim de «Uniforma avocaților».

Intr'un interview acordat «Adevărului» și publicat în numărul său din 23 Decembrie 1903, d-l M. Antonescu noul decan spune: «decisiunea consiliului, de a obliga pe avocați să poarte uniforma, este inspirată de respectul ce datorim legilor».

Este vorba de aplicarea decretului din 29 Decembrie 1864, care însă nu e o lege, conform art. 18 al. 2 al Statutului din 2 Iulie 1864, care dă putere de lege decretelor până la convocarea noii adunări; ci numai un simplu regulament, după cum vom vedea îndată. Adunările erau convocate de la 6 Decembrie (1).

La 7 Iunie 1868, Ministrul de atunci a suspendat executarea acestui decret printr'un simplu raport către Domn. El a fost repus în vigoare prin decretul din 7 Iunie 1869, însă cu o modificare, făcută în art. 3 al acestui din urmă decret și anume: că

pentru avocați, uniforma e facultativă. De atunci, a căzut în desuetudine și n'a fost pus în vigoare de cât numai pentru magistrați prin circulara Ministerului de Justiție No. 74, din 3 Ianuarie 1891.

Cum se face, ca foștii decani și membri ai consiliului de disciplină să nu respecte decretul din 1864, lăsându-l în desuetudine?

Printre foștii decani sunt: Aristid Pascal, C. Bosianu, B. Boerescu, G. Vernescu, P. Grădișteanu, D. Giani și G. Danielopol; iar printre foștii membri ai consiliului vedem pe Gr. I. Lahovary fost președinte la casație, G. Lahovary actual președinte la Inalta curte de compturi, Gr. Păucescu, I. Câmpineanu, N. Blaremburg, Eugeniu Stătescu, C. Boerescu, Al. Lahovary, Titu Maiorescu, etc.

Cum se explică, ca aceste ilustrații ale țării, nu numai în barou, dar și în știință și în politică, cunoscuți pentru respectul deosebit ce 'l aveau pentru legile, pe cari în cea mai mare parte ei le făuriseră, să nu fi respectat și decretul de care e vorba?

Acolo am ajuns, ca memoria unora și reputația actuală a altora să fie atinsă de incriminările indirecte, cari vin de la actualii avocați, membrii ai consiliului!

Cred, că este mai prudent, ca noi ceștia de astăzi, când vorbim de un decret, pe care nu l'a respectat predecesorii noștri, să fim cu băgare de seamă și să vedem dacă cum-va ei n'aveau motive temeinice de a nu 'l respecta.

Am spus deja, că decretul din 29 Decembrie 1864, nu poate fi de cât un regulament, nu o lege.

Intr'adevăr, acest decret pe lângă faptul arătat deja, că adunările erau convocate, este făcut pentru aplicarea unei legi. Se spune chiar la începutul lui: «Având în vedere art. 82 din legea Curții de casație». Iar în art. 82 al legii Curții de casație din 24 Ianuarie 1861, după ce în alin. 2 se vorbește de uniforma, ce trebuie s'o poarte Curtea de casație și Ministerul public de pe lângă dînsa în ședințele plenare și în ședințele secțiunilor separate; în al. 3 se spune: «aceste se vor hotări printr'un regulament administrativ».

Prin urmare, decretul din 29 Decembrie 1864, făcut pentru executarea art. 82 al legii Curții de casație, după cum cere alin. 3 al acestui articol, este un regulament administrativ.

Acest regulament, fiind modificat de decretul din 1869, care spune: că *purtarea uniformei pentru avocați e facultativă* (2), pe ce text de legi sau regulamente s'a basat Consiliul de disciplină, când a obligat pe avocați să poarte uniforma?

Dacă onor. Consiliu ar fi studiat chestia mai cu atenție, ar fi văzut că însuși decretul din 1864 n'avea tărie, el fiind făcut spre aplicarea art. 82 al legii Curții de casație din 1861, unde se vorbește, că dispozițiile din acest art. se vor complecta printr'un regulament administrativ; dar unde nu e vorba de cât de uniforme membrilor Curților de casație și ale Ministerului public după lângă această Inaltă curte.

Onor. Consiliu mai dă însă 2 argumente în favoarea tesei sale: 1) El socotește, că e un argument faptul că Ministerul de justiție a recunoscut de două ori caracterul obligator al uniformei, odată în 1869 prin raportul No. 7138 din 21 Iunie și altă

(2) Vezi colecția de legi Boerescu, V. 1, pag. 150, nota 2, idem Ghețu, pag. 1010, nota 2.

dată cu ocazia desbaterilor procedurii civile în 1:00.

Mai întâi, să nu se uite că tot în 1869 s'a publicat un decret în *Monitorul Oficial* No. 138 din 27 Iunie, unde se spune că uniforma pentru avocați e facultativă.

În afară de aceasta, nu poate fi un argument serios acela că o dispoziție dintr'un decret e obligatorie, numai prin faptul că a fost recunoscută de un ministru ca atare!

Să venim la al II-lea argument privitor la consacarea decretului din 1864, prin art. 88 al Procedurii civile din 1865.

Ce se zice în acest art.? «Procurorii și avocații vor fi liberi a-și conserva toca pe cap».

Este în acest text o obligațiune pentru avocați de a purta uniforma, și anume care uniformă? De sigur că nu! . . .

Redactorii acestui articol, crezând că avocații sunt obligați să aibă toca, le dă libertatea de a o conserva pe cap, când nu vor pleda.

Obligațiunea de a purta uniforma trebuie să fie într'un text expres de lege, sau măcar de regulament, care nu mai există azi, de oare-ce decretul din 1869 a lăsat facultativă purtarea uniformei pentru avocați (vezi art. 3).

Cu ocazia votării procedurii din 1900, domnul Ministru spune clar, că nu rezolvă cestiunea costumului obligatoriu. Cât despre părerea sa că costumul până la 1900 era legalmente obligatoriu; dar în fapt nu, n'are nici o importanță.

Dacă am fi de părerea d-lui Disescu, că legalmente costumul este obligatoriu; iar în fapt nu este, și că aceasta neprevăzându-se sub pedeapsă de nulitate; magistrații n'au sancțiunea, pentru ca avocații să se prezinte în uniformă; și vedem cine ar avea dreptul să impună această obligațiune avocaților. Consiliul crede, că el are acest drept.

Pe ce s'ar putea basa o asemenea părere? Pe art. 11 al. 2 al legii Corpului de avocați promulgată la 6 Decembrie 1864, care spune: că atribuțiunile consiliului sunt ca să observe să se aplice legile și regulamentele privitoare la corpul avocaților?

Am arătat cum în această privință nu există legi, ci numai regulamente; și cum regulamentul din 1864 a fost schimbat prin cel din 1869.

Am mai arătat, că aceste regulamente n'au nici o valoare, ne fiind făcute pentru dezvoltarea dispozițiilor vre-unei legi, legea Curții de casație la care se referă regulamentul din 1864, vorbind numai de uniforma magistraților de la Curtea de casație.

În legea și regulamentul Corpului de avocați nu se găsește nici o dispoziție în această privință.

Și pentru uniforma avocaților numai adunarea generală a lor poate să ia asemenea dispozițiuni regulamentare, conform art. 12 din legea Corpului.

Chiar dacă ar fi existat vre-un decret obligatoriu privitor la uniforma avocaților, totuși ar fi fost o cestiune de condescendență către Corp. ca adunarea generală să fie convocată să voteze punerea în regulamentul ei a unei asemenea dispoziții și apoi să se aplice; mai cu seamă când ea n'ar fi fost aplicată nici odată, timp de 40 ani.

Legiutorul singur a crezut că aparține unui corp așa de distins, ca să-și facă el singur regulamentul.

Această încredere, pe care a avut-o legiutorul în Corpul avocaților, respectul de prerogativele Corpului, pe care l'a avut eminenții jurisconsulți și oameni de Stat, cari l'au precedat pe d. Antonescu la decanat, n'a crezut de cuviință să-l aibă și actualul decan.

Să vedem acum, dacă cel puțin în practică, această măsură ar avea mai multe avantaje de cât inconveniente.

S'a dis de d. Decan în interviuul citat, că *ideia care a călăuzit Consiliul în luarea acestei măsuri, este înălțarea prestigiului avocaților, cari pledând în robe vor căuta să fie mai demni; iar magistrații la rândul lor vor vedea în această uniformă legătura strinsă, ce există între aceste două corpuri: magistrați și avocați și în consecință de ambele părți se va tinde la conservarea și înălțarea prestigiului avocaților.*

Cei mai aprigi susținători ai uniformeii avocaților n'au dat până acum drept argument de cât acela, că uniforma ar putea impune marelui public.

Rea idee trebuie să-și facă d. Decan de magistrații cărora, crede d-sa, că le-ar putea impune avocații respect prin faptul că ar purta o uniformă!

Magistrații nu consideră pe avocați după haina care o poartă. Ei nu se uită la modul cum sunt îmbrăcați avocații, și haina lor cât de luxoasă și severă ar fi, le e indiferentă. Ei respectă în general pe avocații, care-și cunosc bine pricinile, pe cari le pledează, cari știu carte, cari sunt obiectivi în pledoariu. Și magistratul e om, și pe el l'ar putea apuca un fel de enervare, atunci când ar avea în fața sa pe un avocat, care n'ar ști pricina, care n'ar cunoaște dreptul, sau care ar socoti că va câștiga procesul cu discursuri de întruniri publice!

Experiența uniformelor s'a făcut cu magistrații. Și nu creșt să fi observat cineva, că ar fi crescut autoritatea morală a magistraților din cauza uniformeii. Și acum ca și înainte de 1891, magistrații integri și învățați sunt respectați. Ei sunt pomeniți cu laudă de avocații, cari au avut ocazia să piardă multe procese la ei și chiar de publicul inteligent și cult.

Pe câtă vreme foarte rarele excepțiuni de magistrați răi sunt cunoscute și blamate de opiniunea publică.

Pe aceștia nu-i apără uniforma de criticile justificate ale publicului și în primul rând ale avocaților.

De asemenea, nici un prestigiu n'ar putea da uniforma rarilor avocați, cari ar încurca justiția prezentându-se înaintea ei cu procesele nestudiate, dând dovezi de ignoranță juridică și căutând ca în loc să dea lupta cinstit cu argumentele de fapt și de drept, pe cari le poate avea în cauză; ar usa de mijloace de șicană sau ar cita eronat faptele, jurisprudența și doctrina, ba chiar textele.

Avocații ar respecta tot deauna pe colegii lor, cari n'ar cauta să le ia clientela prin proceduri necinstite și prin samsari.

Ei poate ar ști de frică dacă ar fi puternici, pe avocații cari ar căuta să se îmbogățescă profitând pentru a le sustrage clientela de influența lor politică, sau chiar de situația lor în barou.

Ei însă nici o dată nu i'ar respecta.

Ori-ce combinații de concurență necinstită, sub ori-ce formă generoasă s'ar presenta ele, cu timpul

s'ar vedea de avocați, cari n'ar putea avea de cât dispreț pentru asemenea mijloace.

Intr'un articol din «L'Indépendance Roumaine» din 21 Decembrie 1903 se spune: *E tot deauna util ca distribuția justiției să se facă în mod solemn, să se înconjoare această misiune de cât mai multă pompă posibilă; căci ea este o funcțiune socială esențială.*

Răspundem: Mai întâi, cei cari distribuie justiția, magistrații, sunt înconjurați de pompă. Ei sunt în uniformă și la oare care distanță de public.

Al doilea, nu trebuie, ca sub influența dreptului Roman și a tradițiunilor franceze să perdem realitatea din vedere. Avocatul, ca și medicul este un profesionist, care ajută pe clientul său.

Dacă e adevărat, că pentru exercitarea unor asemenea profesiuni nobile, trebuie ca profesionistul să fie cinstit, instruit, consciincios și tot-de-auna de bună credință; nu e mai puțin adevărat că, avocatul, după ce și-a făcut alegerea proceselor drepte de cele nedrepte acasă, când se presintă la bară trebuie să se identifice oare cum cu clientul. Aceasta este cea mai mare calitate a avocatului.

Ilustrul răposat Mihail Cornea a fost mare avocat, nu numai fiind-că avea talent neîntrecut și știa carte multă; dar și fiind-că atât de mult credea în dreptatea cauzelor ce susținea, în cât, când pierdea procesul, suferea alături de clientul său.

Clientul respectă pe avocat, fiind-că îi susține bine interesele; iar nu fiind că e îmbrăcat în robă.

Iar pretenția ziarului citat, că justiția fiind o instituție socială esențială, trebuie înconjura de cât mai multă pompă, nu se potrivește cu tradițiile noastre. În Franța, miniștrii merg la orice serbare precedați și urmați de plutoane de garzi municipale. La noi asemenea lucruri ar părea ridicule!

În Franța purtarea uniforme de avocați se explică prin tradițiune.

La noi, nu numai că nu există o asemenea tradițiune dar încă, condițiile, în cari suntem siliți să pledăm vor contribui, ca purtarea uniforme să ne stânjenească în exercitarea profesiunii și să ne facă și ridiculi.

În Franța, când afacerea este pusă pe rol și avocatul este invitat să vină a pleda, toate incidentele de procedură sunt vidate între «avoués» și avocatul așteaptă liniștit la bibliotecă, sau în alte camere ale avocaților rëndul procesului.

Acolo avocații au de pledat mai mult la Tribunal și la Curte. Sunt în genere alții cari pledează la Casație, la Tribunale de comerț și la Judecătoriale de pace.

Ei nu sunt siliți să alerge ca ai noștrii pe la diferite judecătoria și apoi în Palatul justiției de la Tribunal la Curtea de apel și la Casație și vice-versa.

Vă închipuiți ridicolul avocatului, care va fi silit să alerge prin Palatul de justiție ridicându-și poalele rochiei, ca să nu fie atinse de murdăria ce există în acest palat!

Vă închipuiți jena avocatului, care sosește într'un suflet de la judecătoria, ca să răspundă la apel la tribunal sau curte și care mai trebuie să și piardă timpul pentru a și face toaleta.

Din cauza marelui concurențe, ce există în această profesiune, chiar avocații, cari nu pledează la judecătoriale de pace, în afară de puține excepțiuni, sunt siliți să menajeze prea mult clientela,

care are urâtul obicei de a nu-i conveni de cât orele de consultație cele mai potrivite pentru dânsa, de la 10 incolo și ține pe avocat aproape până la ora când trebuie să plece la tribunal.

Vă închipuiți, cât stânjenește pe acești avocați, cari sosesc în repezeală să răspundă la apel, întârzierea cu schimbarea costumului.

Sunt mulți din avocații cei mai diligenți, cărora li s'a suspendat procesele, fiind-că, cu toată buna voință lor, n'au putut ajunge la timp la apel. Ce vor face când vor mai avea și obligația d'ași mai schimba toaleta?

Și chestia curentelor din Palatul justiției e de luat în considerare.

În etajul I-ii, unde sunt tribunalele e, numai o mică cameră de avocați, unde foarte puțin pot sta din cauza fumului de tutun și a sgomotului. În ședințe, e greu de așteptat rândul procesului din cauza aerului viciat și din cauză că, discuțiile celorlalte procese împiedică pe avocat de a gândi mereu la al său.

Un avocat cu amor propriu și cu inimă, mai tot timpul gândește la procesul său, până când se pledează.

Așa se explică că mai toți avocații sunt pe săli.

Și dacă astă-zi sunt rari avocații, cărora să nu li se întâmple să răcească de câte-va ori pe iarnă de curentele, care îl ating, atunci când ies încălziți de emoțiunile sălii de ședință, ce va fi de ei, când vor fi siliți să lase blana sau paltonul și să pue roba pe d'asupra hainelor relativ subțiri?

Consiliul ar fi făcut mult mai bine de cât să ia măsuri, cari să stânjenească pe avocați, să instaleze aparate electrice, cu cari să se poată anunța avocaților în camerele lor sau la bibliotecă numerele proceselor, cari au venit la rând la fie care secție.

Ar trebui ca Consiliul să ia măsuri contra sam-sarilor, care usurpează titlul de avocat, cari fac o concurență necinstită avocaților mici. Și alte multe măsuri folositoare.

Vom reveni.

D. N. Comșa.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DOROHOIU

Audiența de la 22 Septembrie 1903
Președenția D-lui DIMITRIE DANCU, Președinte
Aglae Vameșu cu Ion Th. Vameșu
Sentința civilă No. 355

Donațiune. — Dacă donațiunea este un contract. — Condiții ilicite, imposibile, contrarii legii ori bunelor moravuri puse într'o donațiune. — Dacă anulează donațiunea. — Inalienabilitatea bunului dăruit. — Dacă această condiție este contrară ordinii publice. — Dacă anulează dania. — (Art. 475, 480, 916, 1008, 1306, 1310 și 1650 Codul civil; art. 900 Codul civil francez).

Nulități. — Nulități de ordine publică. — Cine se poate prevala de asemenea nulități. — Dacă donatorul care a pus în donațiune o asemenea condiție, nulitate, o poate invoca în anularea daniei.

1. Donațiunea, în sistemul Codului civil român fiind un contract, condițiile ilicite, contrarii legii ori bunelor moravuri și cele imposibile, când existența unei donațiuni este subordonată lor, anulează însăși donațiunea.
2. Inalienabilitatea bunurilor, fie vremelnică, fie perpe-

tuă, este o excepție ce nu poate fi creată de cât prin lege în marginile puse de Constituțiune puterii legislative, iar nici de cum printr'o convenție particulară. A crea, printr'o convenție sau o dispoziție particulară, o inalienabilitate este a contraveni ordinii publice; căci, pe de o parte, se restringe capacitatea persoanelor, care e de ordine publică, iar pe de alta, se lovește într'un atribut esențial al proprietății individuale care e un fundament al organizării noastre sociale și se stânjenește libera circulațiune a bunurilor, care e de un interes covârșitor pentru economia națională.

Ast-fel, condițiunea pusă într'o donațiune de către donator, și acceptată de donatar, de a nu se înstrăina bunul dăruit cât va trăi donatorul, fără invoirea lui, este contrară ordinii publice și dar desființează donațiunea ce depinde de dînsa.

3. Nulitățile de ordine publică pot fi invocate de toate persoanele interesate și chiar de acelea din faptul cărora a derivat nulitatea.

Așa, donatorul care a pus în donațiune o condițiune ce face ca dania să fie anulabilă, poate cere anularea acelei donațiuni.

S'au ascultat: d-l avocat Ernest C. Cănanău din partea reclamantei, iar d-nii avocați G. G. Burghelia și G. Marcu din partea pîritului.

Tribunalul deliberând,

Asupra reclamațiunii intentată de d-na Aglae Vameșu, cu petiția înregistrată la No. 9382/903, în contra d-lui Ion Th. Vameșu, tinzînd la anularea actului de donațiune autentificat de acest tribunal, sub No. 164/903 și transcris la No. 131/903.

Avînd în vedere desbaterile urmate și concluziunile orale ale părților;

Considerând următoarele:

Prin actul de donațiune în litigiu, reclamanta dăruiește fiului său Ion Th. Vameșu în mod irevocabil o casă cu dependențele ei, proprietate a sa în orașul Dorohoiu, însă adaogă că: «această donațiune o fac cu următoarea condițiune: Atât timp cât voi trăi, fiul meu nu va avea drept, fără consimțimentul meu, de a înstrăina ori ipoteca casa ce-i o donez». Donatarul acceptă în act atât donațiunea cât și condiția la care o subordonează donatoarea;

Motivul pentru care reclamanta cere anularea acestei donațiuni este că condițiunea de care ea atîrnă ar fi contrară ordinii publice, iar donațiunea ne fiind de cât un contract, art. 1008 C. civ. îi este aplicabil și prin urmare, actul de donațiune pus în discuție este nul.

Părătul, prin avocații săi, d-nii G. G. Burghelia și G. Marcu, răspunde: 1) Donațiunea nu este un contract, ci un act de liberalitate, asemăluit de legiuitor cu testamentul și, în orî ce cas, e un contract *sui generis*, pe care legiuitorul asimilîndu-l cu simplele dispozițiuni, a înțeles a-l sustrage de la regulile generale ale contractelor; deci, art. 1008 C. civ. nu-i este aplicabil: condițiunea contrară bunelor moravuri, ordinii publice, sau imposibilă ce o afectează, trebuie să fie privită ca nescrisă și nu desființează actul însuși; 2) Condițiunea impusă de d-na Vameșu fiului său nu e contrară legii sau o dînei publice, căci nu este vorba de o interdicțiune perpetuă de a înstrăina, ci numai de una vremelnică, mărginită, pe de o parte, prin durata vieții reclamantei, iar pe de altă parte, prin aceea că chiar în cursul acestui timp, bunul donat se poate înstrăina cu învoirea donatoarei. Scopul urmărit de donatoare e licit, tinzînd a ocroti pe donatar în contra propriei sale inexperiențe, iar nu a imobiliza un bun, scoțîndu-l din comerț; 3) Reclamanta nu se poate prevala de o condițiune care, dacă e contrară ordinii publice, a fost stipulată de dînsa: nimene nu se poate prevala în justiție de propria sa culpă spre a pretinde un drept.

Asupra chestiunii de a se ști dacă principiul așezat prin art. 1008 C. civ. se aplică donațiunilor între vii:

Art. 942 C. civ. definește contractul: acordul a două sau mai multe persoane spre a constitui sau a stinge între dînsese un raport juridic în cadrul acestei definițiuni legale intră neîndoelnic și donațiunea; căci de și legiuitorul o tratează în titlul II al cărții a II-a, adică în alt titlu de cât acela în care el se ocupă de contracte și convențiuni în genere, și cu toate că art. 801 o definește un «act» de liberalitate, nu trebuie să ne luăm nici după locul ce-i consacră codul, nici după un anumit sens riguros al cuvintelor ce întrebuițează art. 801 relativ la donațiuni, pentru a putea răspunde dacă donațiunea e sau nu un contract, ci trebuie să examinăm dacă donațiunea, așa cum o organizează legea noastră, intră sau nu prin natura ei în categoria legală a contractelor și întru cât, din toate textele ce se ocupă de donațiune dar în deosebi din art. 801 și 814 C. civ., reese limpede că donațiunea nu are ființă de cât prin concursul voinței donatorului și a donatarului; donațiunea nu e alt ceva de cât aceea ce este ori-ce contract și anume acordul a două sau mai multe voințe spre a crea un raport juridic, în specie strămutarea proprietății de la donator la donatar, cu titlu gratuit. Și o dovadă că legiuitorul nu înțelege a sustrage donațiunea de la regulile generale ce cărmuesc contractele, pentru cuvîntul că ea are un caracter gratuit, este art. 946 din materia convențiunilor, care privește contractul gratuit ca o simplă specie a convențiunilor;

Deci, rezultă că întru cât nu există, în ce privește donațiunea, dispozițiuni de lege care să deroge expres de la regulile asezate de lege pentru contri acte în general, aceste reguli trebuie să se aplice și donațiunii; că, dar, în legea noastră civilă, ne fiind nici un text special care să scoată donațiunea de sub imperiul art. 1008 C. civ., acest articol trebuie să i se aplice. Și în donațiune ca și în celelalte contracte, potrivit art. 1008 C. civ., condițiunea recunoscută imposibilă sau contrară legii ori bunelor moravuri este nulă și desființează actul juridic ce atîrnă de dînsa;

Însă și din alt punct de vedere trebuie să decidem că art. 1008 C. civ. e aplicabil donațiunilor:

Acest articol consacră una din legile logice ale voinței omenestii. Atunci când voința omului subordonă un act oare-care unei anumite condițiuni, el înțelege fără îndoială că acel act să nu să îndeplinească de cât când s'ar realiza condițiunea de care l'a făcut să atîrne. Dacă actul s'ar îndeplini fără a se îndeplini condițiunea căreia el e subordonat, nu s'ar putea dice că voința omului e îndeplinită și legea civilă nu e de cât domeniul voinței omenestii: legea civilă voește ca voința omului să se îndeplinească întocmai. Toate regulile pe care această lege le stabilește nu au alt scop de cât a face să se respecte în întregul ei voința umană. Negreșit legiuitorul are dreptul să creeze presumpțiuni legale susceptibile de probă contrară sau nu, de care judecătorul e ținut a se conduce în interpretarea convențiunilor și a dispozițiunilor particulare, dar, în tăcerea legii, spiritul legii este ca voința umană să fie interpretată după însăși legile naturii sale;

Și dacă suntem ținut a aplica întocmai dispozițiunile voinței omului, acolo unde legea nu dispune alt-fel, este netăgăduit că judecătorul chemat a interpreta acele dispozițiuni nu poate să țină seamă de condițiunile ce le afectă. Dacă condițiunea, căreia voința omului a subordonat perfecțiunea unui act, nu se îndeplinește, actul însuși nu se poate îndeplini; voința omului care a prescris că cutare dispozițiune atîrnă de cutare eveniment, prescrie implicit că, dacă evenimentul nu se întâmplă, dispozițiunea ordonată nu se poate îndeplini;

Acest principiu ne dă criteriul de care trebuie să ne conducem și în cazul condițiunilor ilicite, contrare bunelor moravuri ori imposibile. Într'un caz ordinea firească a lucrurilor este așa, în cât se poate dice în mod cert că un anumit eveniment nu se va putea

întâmpla; în cel-l'alt caz, ordinea socială și legală a lucrurilor împiedică în mod categoric îndeplinirea unei anumite condițiuni. Dar omul a voit ca un anumit lucru să nu s'ă facă de cât în cazul când acea condițiune sau acel eveniment s'ar îndeplini. Dacă într'un chip fatal trebuie să înlăturăm de la început condițiunea, nu ne aflăm oare în acelaș caz ca și atunci când condițiunea posibilă și necontrară bunelor moravuri și ordinei publice nu s'a putut îndeplini? După cum în cazul acesta din urmă e neîndoelnic că dispozițiunea sau convențiunea sunt de nul efect, o dată ce e sigur că condițiunea nu s'a îndeplinit, și această regulă se aplică tuturor manifestărilor voinței omenești, tot așa în cazul unei condițiuni imposibile, ori al uneia contrară bunelor moravuri sau ordinei publice, fiind cert că condițiunea nu se va putea îndeplini, trebuie să cadă întreaga dispozițiune, fie că ar fi vorba de contracte în general, fie că ar fi vorba de donațiune în deosebi, sau de testament: întru cât nu există în ce privește aceste acte juridice nici o dispoziție a legii care să prevadă alt-fel.

Legiuitorul român în deosebi, atunci când a alcătuit Codul civil, a avut dinaintea ochilor și art. 900 Cod. civ. fr., care prevede că, în donațiuni și testamente, condițiunile contrare legii, bunelor moravuri sau imposibile, sunt presupuse nescrise și art. 896 C. civ. italian care restrânge această regulă numai la testamente, lăsând donațiunile sub imperiul dreptului comun; dar de și a împrumutat aproape toate articolele Codului civil francesu a tradus art. 900 și nici nu a împrumutat dispoziția Codului civil italian relativă la testamente.

Imprejurarea că întreaga doctrină franceză, între care și Marcadé, care în multe puncte a servit de călăuză legiuitorului nostru, nu a pregetat să critice articolul 900 ca fiind contrariu principiilor generale ale dreptului și nejustificându-se pe o rațiune permanentă, ci numai pe considerațiuni politice trecătoare, a fost de sigur ținută în seamă de legiuitorul nostru și suprimând cu totul dispoziția art. 900 Cod civ. francez, dănsul n'a putut voi alt-ceva de cât să revină, în privința donațiunilor și a testamentelor, la adevăratele principii de drept, întemeiate pe însă-si firea lucrurilor, și exprimate în materia convențiunilor prin articolul 1008 C. civ.

Așa fiind, rămâne stabilit că, în donațiuni ca și la convențiunii în genere, condițiunile imposibile, contrare ordinei publice sau bunelor moravuri, sunt nule și desființează întreaga dispoziție ce atârnă de ele.

Asupra chestiunii de a se ști dacă condițiunea impusă prin actul de donație donatorului I. Th. Vameșu de a nu înstreina bunul dăruit cât va trăi donatoarea, fără învoirea ei, este sau nu, contrară ordinei publice:

Facultatea de a înstrăina e de esență proprietății individuale, și întru cât toată organizația socială de astăzi se întemeiază pe proprietatea individuală, este negresit de ordine publică și facultatea proprietarului de a înstrăina. Numai legea, organul ordinei publice, poate mărgini libertatea proprietarului de a dispune de bunul său. Art. 480 C. civ., definind proprietatea, spune lămurit că ea este dreptul «de a se bucura și de a dispune de un lucru în mod exclusiv și absolut, însă în limitele determinate de lege».

Dar, nu numai considerația că organizația noastră socială se întemeiază pe proprietatea individuală ne duce la conclusia că, sub legile noastre, facultatea de a înstrăina e mai presus de convențiunile și dispozițiunile particulare; legiuitorul a mai fost călăuzit, atunci când a consacrat nemărginita libertate de a dispune a proprietarului, de interesul economic precumpănitor al liberei circulațiuni a bunurilor. În fie care clipă trebuie să se știe cine poate dispune de cutare sau cutare bun, afară de casurile în care legea permite în mod expres sau impune inalienabilitatea. Nu e

permis particularilor a crea, fie pe cale de dispozițiunii, fie pe cale de convențiunii, indisponibilități; singurele casuri când acestea sunt permise sunt contractul de căsătorie, când părțile se supun regimului dotal și art. 1650 C. civ. pentru rentele viagere înființate cu titlu gratuit. Nu mai sunt lacune ca la Romani în trecerea proprietății de la un cap la altul, nu mai avem ereditatea vacantă: acceptare, mostenire, împărțeala sunt retroactive la data deschiderii succesiunii;

Pe lângă aceasta, în organizația noastră socială, drepturile omului, starea și capacitatea lui sunt de ordine publică și unul din cele mai sfinte drepturi ale omului e acela de a dispune după voe de bunurile sale.

Numai legiuitorul, în interesul obștesc, poate să limiteze în casuri anumite acest drept și aceasta în marginile impuse de Constituție, după cum numai legiuitorul e în drept, tot în marginile constituționale, să reglementeze libertatea de conștiință sau libertățile politice;

Nimănu nu'i este permis să renunțe la dreptul său de a dispune exclusiv și absolut de bunurile sale, după cum nu este permis nimănu de a renunța la libertatea conștiinței, a cuvântului său a votului, iar dacă o convențiune sau o dispozițiune face să atârne de condiția unei atare renunțări perfecțiunea unui act sau a unei obligații, acea convenție și acea dispoziție nu pot să capete un singur moment o sancțiune socială; ea este radical nulă.

În afară de art. 480 C. civ., art. 475 consacră acelaș principiu, spunând că «verii cine poate dispune liber de bunurile ce sunt a le lui *cu modificațiunile stabilite de legi*»

Art. 1306 dispune că «pot cumpăra și vinde toți aceia cărora nu le este oprit prin lege»; art. 1310 spune acelaș lucru sub o altă formă: «toate lucrurile care sunt în comerț pot să fie vândute, *afară numai dacă vre-o lege a oprit aceasta*».

Este însă adevărat că numai o convențiune care ar stipula inalienabilitatea perpetuă ar fi contrarie ordinei publice?

Jurisprudența francesă, de și în prima jumătate a secolului al XIX, privea ca protivnice ordinei publice clausele de înstrăinare indiferent de timpul pentru care ar fi stipulate sau de modalitățile ce le ar afecta, a evoluat, însă, în a doua jumătate a aceluș secol în sensul de a privi inalienabilitatea temporară ca nefiind contrară ordinei publice.

Cuvintele pentru care s'a făcut această evoluție, în jurisprudența sunt că inalienabilitatea vremelnică a bunurilor, stipulată în contracte sau impusă în testamente, nu are de obiect imobilizarea bunurilor, ci numai ocrotirea unui interes legitim, fie al donatorului, fie al donatarului, fie al unei terțe persoane, ocrotire licită și chiar morală în cele mai multe casuri, și de care justiția trebuie să țină socoteală.

Aceste cuvinte ce sunt temeiul întregii jurisprudențe franceze care consideră valabile clausele de neînstrăinare vremelnică, nu sunt însă suficiente spre a înlătura interesele sociale superioare și permanente ce sunt în joc în această materie. Întru cât e constant că legiuitorul singur are dreptul de a scoate un bun din comerț, nu devine indiferent de a se ști durata pentru care e vorba de a se scoate din comerț acel bun?

Oare timpul are ce căuta aci? Și nu e posibil ca stipulându-se o neînstrăinare vremelnică a unui bun, să se repete prohibițiunea de a înstrăina după expirarea termenului, și cu chipul acesta să se perpetueze indisponibilitatea?

Dar apoi, este oare îngăduit ca într'o materie unde e vorba de rațiuni obștești și permanente, să introducem ca criteriu o noțiune așa de variabilă ca aceea de «vremelnicie»? Este o limită fixă între «vremelnicie» și «perpetuitate»?

Criteriul în această materie ni'l dau însuși art. 475 și 480 din Codul civil; din aceste articole rezultă expres că legiuitorul singur, bine înțeles în marginile constituționale, poate să limiteze dreptul proprietarului de a dispune în chip exclusiv și absolut de bunurile sale. Se poate dice, în cazul când se creează o inalienabilitate vremelnică că nu se aduce o limită dreptului exclusiv și absolut al proprietarului de a dispune de bunul său? Și dacă se recunoaște că o limită fie ea cât de mică se aduce acestui drept printr'o asemenea inalienabilitate, rezultă în chip neîgăduit că numai legiuitorul are dreptul s'o stipuleze, căci el singur poate, potrivit art. 475 și 480 C. civ., limita dreptul de a dispune al proprietarului;

Este adevărat, de asemenea, că în actul de donațiune intervenit între părți, inalienabilitatea ce ele creează pentru bunul dăruit nu e absolută. El poate fi înstrăinat de donatar cu învoirea donatoarei;

Schimbă oare această împrejurare caracterul contrariu ordinii publice al clauzei de inalienabilitate? Nu, căci scopul pentru care reclamanta a stipulat această condițiune a fost voința sa de a conserva în contra legii un soi de tutela asupra fiului său major, restrângându'i capacitatea de a înstrăina, spre a'i feri de propria sa inexperiența;

Aceasta însă nu poate fi îngăduit; căci capacitatea persoanelor este o materie exclusiv de ordine publică, asupra căreia părțile nu pot transige, dispune sau contracta în mod valabil. Legea singură determină cine e capabil de a contracta și ea singură poate organiza măsuri de protecțiune a persoanelor în contra incapacității lor eventuale, care în tot-dea-una derivă dintr'o presumpție a legii;

Așa dar condițiunea stipulată de d-na Aglaia Vameșu, în actul de donațiune intervenit între ea și fiul său, și acceptată de acesta de a nu înstreina bunul dăruit, cât va trăi donatoarea, fără învoirea ei, este contrară ordinii publice și, prin urmare, desființează donațiunea ce depinde de dânsa.

Asupra chestiunii dacă reclamanta se poate prevala de nulitatea donațiunii:

Este de principiu, de doctrină și de jurisprudență, că nulitățile de ordine publică pot să fie invocate de toate persoanele interesate, și chiar de acele persoane din faptul cărora a derivat nulitatea pusă în discuție. În specie, și reclamanta și pârîtul au consumit atât asupra actului de donațiune cât și asupra condițiunii contrare ordinii publice. Însă reclamanta vine astăzi și cere ca justiția să declare despoiat de ori ce efect actul de donațiune, ca fiind contrar ordinii publice; pe când pârîtul cere menținerea acestui act, cu toate efectele sale. Din aceste două interese ce sunt în joc legea nu poate să ocrotească de cât pe acela ce nu este contrar ordinii publice, ce ținde, din potrivă, a desființa o stare de lucruri contrară ordinii publice;

Având în vedere că, prin urmare, donațiunea intervenită între părți este subordonată unei condițiuni contrare ordinii publice; că, pentru acest cuvânt, ea cată să fie declarată nulă n' putând produce nici un efect; că reclamanta are și dreptul și interesul de a invoca această nulitate; că ast-fel, reclamațiunea sa este întemeiată și cată să fie admisă.

Pentru aceste considerente, redactate de d-l judecător supleant, G. I. Mezincescu, admite reclamațiunea introdusă de d-na Aglaea Vameșu, prin petiția înreg. la No. 9382, din 3 Maiu 1903, contra d-ului Ion Vameșu, și anulează actul de donațiune intervenit între reclamantă și pârît, autentificat de acest tribunal sub No. 164 și transcris sub No. 131 din 25 Ianuarie 1903.

(ss) D. Dancu, G. I. Mezincescu

P. Grefier (s) G. I. Franc

Observație. — Punctele decise prin sentința Tribunalului Dorohoiu, ce publicăm astăzi, nu

sunt noi în jurisprudența noastră. Ast-fel, Curtea de casație a decis cu drept cuvint că donațiunea fiind un contract, de și de o natură excepțională, condițiile ilicite sau imposibile cuprinse într'un asemenea contract, anulează însă și donațiunea, în baza art. 1008 C. civ., după care existența unei asemenea condițiuni desființează convențiunea de care ea atârnă ⁽¹⁾. Codul nostru se deosebește, decî, în această privință, de acel francez (art. 900), și admite implicit soluția mult mai logică, consacrată în termeni expresi prin art. 1065 din Codul italian.

Chestiunea este și va rămâne controversată numai în privința testamentelor, cu-toate-că, după părerea noastră, art. 1008 și 5 din Codul civil sunt aplicabile și în această privință ⁽²⁾.

Al doilea punct din sentința tribunalului este relativ la clauza de inalienabilitate cuprinsă într'o donațiune sau testament. Tribunalul decide, cu drept cuvint, că clauza de inalienabilitate, fie ea perpetuă, *fie vremelnică*, este contrară ordinii publice.

În cât privește, mai întâi, clauza de inalienabilitate impusă într'un mod absolut, fără nici o limită sau restricție, toți autorii sunt de acord pentru a o declara ilicită; pentru-că asemenea clausă este contrară principiilor de economie politică, care voesc ca bunurile să circule din mână în mână ⁽³⁾.

Dar, dacă prohibițiunea absolută de a înstrăina, cuprinsă într'o donațiune sau testament, este, după părerea tuturor, nulă ca fiind contrară interesului public a circulațiunii bunurilor, se admite însă de unii, că prohibițiunea temporară sau vremelnică de a înstrăina, ar fi licită când ar avea de scop garantarea unui interes serios și legitim fie a dispunătorului, fie a unui al treilea, fie a celui gratificat (donatar sau legatar) ⁽⁴⁾.

Soluția contrară, admisă de o mare parte din doctrină și din jurisprudență, ne pare mult mai juridică, pentru-că clauza de neînstrăinare, fie perpetuă, fie vremelnică, scoțînd bunurile din comerț, lezează interesul obștesc ⁽⁵⁾.

Prin urmare, tribunalul din Dorohoiu face, după părerea noastră, o bună și sănătoasă apli-

(1) Veđi *Curierul Judiciar* din 1902, No. 18 (cu observația noastră). În același sens: Trib. Prahova și Ilfov, *Dreptul* din 1889, No. 38 și 82. C. București, *Dreptul* din 1902, No. 18. Alex. Degré, *Dreptul* din 1890, No. 7, p. 50, nota 1. G. Meitani, *Dreptul* din 1901, No. 82. Veđi t. IV a Coment. noastre, p. 95, și t. VI p. 41.

(2) Veđi observația noastră asupra unei sentințe foarte bine motivată a Trib. din Braila, și asupra unei decizii a Curței din Galați, *Curierul Judiciar* din 1901, No. 73 și din 1903, No. 25.

(3) Veđi în această privință monografia noastră, publicată în *Curierul Judiciar* din 1901, No. 72, și autoritățile citate acolo.

(4) Veđi Cas. fr., *Dreptul* din 1901, No. 60 și *Pand. Périod.* 1901, t. 1, p. 255. Trib. Vaslui, *Dreptul* din 1895, No. 74. C. Galați, *Dreptul* din 1902, No. 69 și *Curierul Judiciar* din 1903, No. 25 (cu observația noastră).

(5) Veđi în acest sens: Trib. Tecuci, *Dreptul* din 1892, No. 14. T. Huc, IV, 85 urm. Laurent, XI, 460 urm. Planiol, I, 976. Veđi și monografia noastră sus citată, publicată în *Curierul Judiciar* din 1901, No. 72, prin care am criticat o decizie în sens contrar a Curței de casație din Franța, publicată în *Dreptul* din 1901, No. 60.

Prin urmare, tribunalul din Dorohoiu face, după părerea noastră, o bună și sănătoasă aplicare a principiilor de drept. El admite în totul modul nostru de a vedea, expus prin monografiile noastre anterioare, reproducând chiar argumentele ce am invocat în această privință.

Cât pentru ultimul punct din sentința tribunalului, care pune în principiu că nulitățile care interesează ordinea publică pot fi invocate de toate părțile interesate, chiar și de acelea din faptul că rora derivă nulitatea, el nu suferă, de asemenea, nici o îndoială (6).

În specia judecată de tribunal, nulitatea donațiunii putea, deci, fi invocată de însuși dăruitorul, care subordonase donațiunea, condițiunii ilicite de neînstrăinare.

Sentința tribunalului din Dorohoi, mai sus produsă, este deci juridică în toate privințele și la adăpost de oricare critică. Ea este bine motivată, și cu greu va putea fi infirmată, cu toate că unele puncte decise printr'însa sunt supuse discuțiunii și controversei.

Iași, 8 Decembrie 1903

D. Alexandresco

REVISTEI „CURIERUL JUDICIAR“ cu ocazia anului nou

De mai mulți ani în jurul jurisconsultului și neobositului scriitor de la Iași, d-l *D. Alexandresco*, s'au grupat o sumă de juriști eminenți, contribuind prin munca lor neîntreruptă la îmbogățirea literaturii noastre juridice prin aparițiunea acestei însemnate Reviste.

Că această Revistă, care a dobândit o autoritate necontestată în materie de Drept, a adus servicii mari și reale în știința Dreptului, aceasta numeroșii ei cititori au putut-o aprecia în de ajuns în curs de 12 ani, căci n'a scăpat sentință, de la cea mai inferioară și până la cea mai superioară instanță judecătorească, care meritând a fi discutată, să nu fi fost criticată în mod destul de judicios de eminenții săi scriitori. N'a fost chestie însemnată în materie de Drept, care să nu fi fost discutată în toate amănuntele ei și cu toată competența, de la această tribună, aceea ce a adus atât de multă lumina în știință, atât de vastă și neîncetat distabilă, a Dreptului, iar aceasta datorită mult d-lui *D. Alexandresco*, directorul și am putea zice adevăratul întemeietor a acestei reviste, care întreaga sa viață și-a devotat-o numai și numai științei Dreptului, și care, ca scriitor de valoare, din nefericire, e mai bine apreciat de străinătate de cât de țara pentru care neîntrerupt muncește.

Ca simplu cetitor, deci, a acestei Reviste, nu pot de cât să urez ca anul nou, în care acum Revista intră, să dea noui forțe de muncă eminenților săi scriitori, și aceasta spre binele științei Dreptului.

I. C. Apostol.

Licențiat în drept

(6) Cpr. Solon, *Théorie de la nullité des conventions et des actes en tout genre, en matière civile*, I, p. 288 urm., No. 426 urm. (ed. din 1835).

BIBLIOGRAFII

Raport General asupra închisorilor centrale și Aresturilor preventive, un volum în 8° de 58 p., datorit d-lui *Gr. I. Dianu* director general al închisorilor.

În numărul 38 din an. trecut al acestei reviste, semnalăm activitatea demnă de laudă a d-lui *Gr. I. Dianu*, autorul însemnatei lucrări despre *Istoria Inchișorilor*, pe terenul practic al dreptului penal. Astăzi, când d-sa ne prezintă raportul sus-amintit, putem constata, cu cea mai vie plăcere, ce poate face o voință, o personalitate distinsă în fruntarea unei lucrări mari.

De la sistemul închisorilor bazate pe teroare, munca acestui om de bine a făcut ca penitenciarele noastre să ajungă niște adevărate localuri de moralizare, unde condamnatul poate învața o meserie și agonisi și un capital merit să-î înlesnească reîntoarea în societate.

Raportul ne arată că astăzi sunt 3998 de deținuți din cari numai 698 stau neocupați la vre-o meserie, costând fie-care câte 75 ¹³/₁₀₀ bani pe zi.

Partea cea mai interesantă a raportului însă e aceea în care se ocupa despre colonia agricolă a deținuților minori de la Mislea. Aceasta colonie e o fermă mică și o școală de meserii din atelierul careia a ieșit o timplă de biserică premiată cu medalia de aur la ultima expozițiune din Paris. De asemenea aici s'a lucrat un jeț ce s'a vândut la Paris ca un obiect de artă.

Demnă de laudă și de atențiune, opera d-lui *Dianu* îi face onoare și simțim o deosebită plăcere când putem s'o semnalăm cititorilor revistei noastre ca un viu exemplu despre ce poate face o voință, o personalitate însemnată.

Ștefan Scriban

A apărut în Tipografia ziarului nostru, a doua ediție din *Legea electorală pentru Cameră, Senat și Consiliul comunal, însoțită și de noua lege a Procedurii electorale, cum și Jurisprudența pronunțată de Înalta Curte de casație până în anul 1903 inclusiv*. Această lucrare se datorește d-lui *G. Badulescu*, Grefier la Înalta Curte de casație, membru în Comitetul de redacție al *Curierului Judiciar*, și o recomandăm ca cea mai de folos tutulor Primariilor, Tribunalelor cum și în special a celor ce se ocupă cu chestiile electorale.

Prețul unui volum este de lei trei. Se va expedia la cerere, contra valoare mandat sau timbre poștale, care se vor adresa la Redacția *Curierului Judiciar*, București.

În Institutul de Arte grafice Carol Göbl s-sor I. St. Rasidescu, București, str. Doamnei 16, au apărut următoarele Calendare pe 1904, pe cari le recomandăm cititorilor noștri:

1. *Calendarul de perete, artistic lucrat, cu blocul în foi și ramă* Lei 1.25
2. *Blocul în foi singur* » 0.45
Cu carton în spate » 0.60
3. *Calendarul Mapă, pe hirtie sugătoare, pentru Biuroși* » 4.—
4. *Calendarul săptămânal, în formă de broșură saă cu rezemătoare în spate* » 1.50
5. *Agenda pentru Advocați, legată de lux, în piele și cu muchile foilor aurite* » 4.—
Idem, cu muchile foilor colorate » 2.50
6. *Calendarul de buzunar* » 0.25
7. *Calendarul de familie, pentru zilele onomastice saă de feliicitări* » 1.—

Comandele se vor adresa însoțite de cost. Abonații *Curierului Judiciar* referindu-se la acest anunț, vor beneficia de un rabat de 25 % conform convențiunii încheiate de casa *Carol Göbl S-sor I. Rasidescu*, cu ziarul nostru.